

SLOVENSKI GOSPODAR.

•List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in valja s pošiljino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Učje „Katočkovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Izjavi.

1. Dne 19. maja 1910 objavili smo v svojem listu članek pod naslovom: „Tri milijone za učitelstvo.“

Podpisano uredništvo in podpisani odgovorni urednik izjavljamo, da je bil dotični napad neutemeljen in obžalujemo, da je bilo slovensko napredno učitelstvo s tem člankom izpostavljeno pred celo javnostjo zaničevanju in zasmehu.

2. Dne 30. junija 1910 in dne 21. julija 1910 smo objavili v svojem listu pod naslovom „Smartno pri Slovanem Gradu“ dopise, ki se nanašajo na napad na Ignaca Kalinška in njegovo smrt.

Podpisano uredništvo in podpisani odgovorni urednik izjavljamo, da je z ozirom na dognano sodno postopanje popolnoma neutemeljeno v teh dopisih izraženo sumničenje, kakor da bi bila „Narodna stranka“ ali pa gg. Ivan Kac, Franc Verdnik in Jakob Vrečko povzročili napad na pokojnega Ignaca Kalinška. Obžalujemo, da se je z objavo dotičnih člankov škodovalo dobremu imenu omenjenih dospodačev.

V Mariboru, dne 11. marca 1911.

Uredništvo. Fran Rakovič, odgov. urednik.

Naši sovražniki.

Argentinsko meso se je prodajalo pretekli teden po nekaterih štajerskih mestih. Takoj je ta okolnost neugodno uplivala na ceno naše živine. Prekupi in mesarji so se izgovarjali, da jim pravzaprav ni treba kupovati domačega živine, ker jim je argentinsko meso na razpolago. Živinorejci so se udajali takemu dokazovanju in popuščali pri cenah.

Ljubljanski list „Jutro“, ki se tiska v liberalni učiteljski tiskarni, se veseli uvažanja argentinskega mesa in rolni proti kmetijstvu, ki podražuje s carino meso in druga živila. Veselijo se udarca, ki se z argentinskim mesom zadaja našim kmetom, tudi sp. štajerski nemški listi, katere najdeš največkrat v rokah nemškega uradništva. „Stajere“ pa sedaj nima besede do slovenskega kmeta. V svojih predalih nori zaradi poloma liberalne glavne posojilnice v Ljubljani, urednik Linhart je pa končal s shodi med spojitve štajerskimi kmeti in hodi v Gradec na shode, kjer hvali list in svojo stranko kot predstražo nemstva.

Sree nas boli, ko vidimo, kako se najdejo med nami ljudje, ki se veselijo propadanja slovenskega kmeta. Naš narod ne sloni na stanovih, ki se zbirajo pod liberalno in nemškutarsko zastavo, ker to niso

proizvajajoči stanovi. Kdor dela proti kmetu, najsi bo tiho ali odkrito, je grobokop slovenskega naroda.

Boj za šolo.

Mi stojimo v hudem boju z liberalnim učitelstvom, bodisi nemško ali slovensko, nemškutarsko ali slogaško. Imamo druge nazore o nalogi šole, kakor ti ljudje. Nam sedanja šola ne izpolnjuje nalog, ki jih stavi kmečko prebivalstvo do nje.

Cel učni načrt ima napačen pravec. Učencu se hoče napolniti glava z vsemi mogočimi tvarinami. Toda, kjer se ponuja največ, tam se navadno premalo poda. Kmečki otroci ne dobijo razven pisanja, čitanja in računanja ničesar, kar bi se oziralo posebno na njih stan. Osem let morajo sedeti v šoli, in ko je teh osem let minulo, se ni storilo niti z mezinom, da bi se jim vcepila kmečka zavest, kmečki ponos in ljubezen do domače grude. Tudi ne dobijo nobene podlage za nadaljno strokovno izobrazbo.

Celodnevni pouk je ponekod pravo trpljenje za otroke in stariše. Majhni otroci bi morali biti vsak dan hriboolazci, ki hodijo dan na dan po šest ur, pri dobrem in slabem vremenu, pri vročini in snegu, po hribih in pečinah, in vedno s praznim želodcem. Vsaka postava se mora ozirati na kraje in stanove, ki spadajo pod njeno pravomočje. Šolska postava je v tem oziru kruta. Njena brezobzirnost ne razločuje med gorami in tlakanim mestom, ne razločuje med daljavo v hribih in med bližino v obljudenih krajih.

Stariši morajo zahtevati, da se jim otroci vzgojujejo v odločno katoliškem duhu. Tudi v tem oziru se z liberalnim učitelstvom ne razumemo dobro. Ti bi imeli seveda najrajši, da bi bila šola popolnoma svobodna. Nam je za to, da se napolni otrok z nauki krščanske poštenosti in pravičnosti.

Ze predložijo trpi naše ljudstvo pod določili sedanje šolske postave. Treba bo spremembe. Za to spremembo pa bo treba boja. Ne bomo se brigali v tem oziru za sovražstvo liberalnega učitelstva, ampak stali bomo rama ob rami s kmečkim ljudstvom.

Politični ogled.

Drž. zbor je imel zadnji teden dve seji ter je sprejel nekatere spremembe za društveni zakon. Zraven pa pridno zborujejo različni odseki, pred vsem seveda proračunski odsek. Toda težko bo, da bi odsek pravočasno zgotovil posvetovanje in da bi se proračun še pred prvim aprilom sprejel v zbornici. Vsled tega bo morala vlada prositi zopet za začasni prora-

seveda on ima denar, on je Nemeč. Prosim vas“, pravi, „ali se ni on obogatil z delom slovenskih naših delavcev in z našimi krajevarji, on bi moral pred nami klobuk dolj jemati, pa ne mi pred njim.“

Tako je govoril bogokletno, prosim jih gospod, in da bi malo lepše zgedalo, je še rekel: „Naši ljudje bi morali biti bolj zavedni, naobraženi,“ ali kakor je že rekel: „Mi spoštujemo in se odkrivamo samo svojim ljudem, ki so v resnici naši prijatelji, bojimo se pa le Boga, le pred njim trepetamo in se mu klanjamo.“

Jaz sem ga pa čisto vse dobro razumela, Bog ga bodo pa kaznovali. Bo tak mlečozobnik črez Ježovega gospoda zabavljal in se iz Boga norca delal; ali li zna on nemški? Jež pa zna! Pa darove dajejo tistim društvom, sem čula, da stavijo nemške šole po Slovenskem, da bi se naši otroci — jaz jih nimam hvala Bogu — kaj pridna naučili. Pa tudi dobre krščanske časopise imajo v gostilni. Jaz sama jih ne berem, pa to vem, da kaj slabega nimajo. To sem videla, da imajo „Stajereca“, in Ježov gospod so rekli, da je to najboljši slovenski časopis. Oni že vedo. In črez takšnega gospoda si upa Tevže zabavljal. Za božjo sveto voljo, takšna, vidijo, je sedaj mladina, pa jaz bom gospoda to povedala, pa ga naj tožijo. Še tisto malo ponižnosti, ki je jo še med nami, bi rad takle smrkolin s sveta spravil. Pa pohujšuje in ščuva na vse strani. Povedala sem mu jih par Tevžku, on se mi je pa smejal, trdovratnež. „Kaj ti,“ sem rekla, „boš tukaj-le se norca delal iz Boga in Ježovega dobrega gospoda, ti, ki si se še ves moker in polzek valjal po pleničkah, ko sem že jaz jajca v Celje nosila. Bog so svet in tebe ustvarili. Ježov gospod so pa dobri,

čun, kajti s 1. aprilom ji poteče dosedanje dovoljenje državnega zbora za izplačevanje plač in za pobiranje davkov. Ta teden bo imela zbornica dve seji, ene v torek, drugo v petek, med tem se bodo posvetovali odseki.

— **Novi davki.** V proračunskem odseku je finančni minister dr. Meyer naznanil, da ne bo vseh davkov naenkrat zahteval od zbornice, ampak v dveh skupinah. V prvi skupini, o kateri želi, da se reši že po Veliki noči, naj bi bil osebno-dohodninski in zganjarski zakon. Oba davka bi naj bila višja, kakor jih je nameraval prejšnji finančni minister Bilinski, tako, da bi se zvišali doneski še za kakih 10 milijonov. V drugi skupini bi bil davek pri podedovanju, davek na vžigalice, davek na zdravilne vode, davek na avtomobile in davek na vino. Kakor znanu, je po govoru finančnega ministra dr. Korošec v imenu naših poslancev takoj ugovarjal proti nameravanemu davku na vino. To je res, finančni minister ima zdaj svoj načrt, kako bo upeljal nove davke, a vprašanje je, če ima tudi poslance, ki bi mu za davke glasovali.

— **Slovanski poslanci** sedijo na Dunaju v Slovanski Jednoti skupaj, ter se posvetojujejo o vseh vprašanjih, ki niso verska ali strogo gospodarska. V teh vprašanjih gre vsak klub svojo pot, kajti katoliškimi klubom je pač težko iti z dr. Kramarjem ali dr. Plojem. Kljub temu, da so tako košljiva vprašanja izločena, ni pravega sporazumljenja v tej skupini. Nekateri gospodje bi namreč radi, da bi se sedaj molčalo o vseh njihovih neumnostih. Vsi listi bi morali biti tiho, tudi če se zgodi še taka gorostasnost. Seveda se ga taka zahteva predaleč.

— **V Ljubljani** se bje hudo volilni boj med ljudsko in liberalno stranko. Obe sta že razpostavili vse svoje topove ter začeli streljati na nasprotno trdnjavo. Moč je baje na obeh straneh precej enaka, zato je boj tem zanimivejši. Volitve se vrše v aprilu. Dan še ni določen. Sedaj so že tudi socialni demokrati in Nemci prišli na volilno bojišče.

— **Belgija** in njen napredek. V Belgiji je že 26 let katoliška vlada na krmilu. Delo te vlade je živ zagovor katoliških načel v prosveti in gospodarskem delu. Železnice ni v primeri z drugimi državami nikjer toliko, kakor ravno tukaj, in voznja nikjer cenejša. Sploh ni nikjer v Evropi življenje tako poceni, kakor v Belgiji. Najznamenitejša luka v Evropi je Antwerpen v Belgiji. Glede socialnega zakonodajstva koraka Belgija v prvi vrsti in delavstvo ne pozna bede. In kar je tudi dokaj vredno, Belgija edina v Evropi ni uvedla vseh 26 let, od leta 1884. do 1910. kljub zvišanju izdatkom nobenega novega davka, razun da je zvišala davek na alkohol.

pridni, poštene, znajo nemško, in vsi visoki gospodje v Celju in drugod jih imajo radi. Oni so zato tukaj, da govore in zapovedujejo, pa ne takle smrkolin.“

Pa mi je ponudil Tevže piti, ker se je ustrašil mojih besed — morebiti sem ga celo spreobrnila, Bog mi bodo že plačali — jaz pa nisem hotela piti. Da bi se le skesal in spovedal, kaj je govoril, gospod ga bodo že podučili. Jezna sem bila, Bog mi grehe odpusti; pa res, bo takle fantek kaj govoril, še veliki gospodje, ki imajo vedno bele ovratnike in o nikomur nič slabega ne govorijo, stopijo pred Ježovega gospoda s klobukom pod pazduho in jim pravijo „gneher“. In takšen gospod naj bi se pred Tevžkom odkrivali, ali ni to v nebo vpijoč greh? Nekaj starejših in pametnih možev mi je pa tudi reklo, da imam prav, da sem pokarala Tevžeka; par drugih trdovratnežev je pa čez mene zabavljal, posebno Podgorski; pa ta je tudi umolknil, ko so mu Pušjak rekli, da je „pro...“ črni lu...“. Prekrižala sem se, ker je to grda beseda; pa prav so mu jo pa povedali. Tempredržežem in napuhnežem bodo že Ježov gospod malo hrbte upognili — Bog se usmili, kadar zvedo, kako črez njih delajo.

Mene je pa tako vjezila ta framazonska družba napuhnežev, da sem kar srčno odšla. Mari so mi dali roko in so me povabili, naj še kaj pridem; jaz sem jim pa obljubila, saj grem vsak dan mimo Ježa, kadar grem v Celje, ali pa nazaj črez Laško. Saj bodo oni gospod, ko me obiščejo, tudi morali tam mimo, si naj ga pa grede po eno četrtnico tistega po štideset k Ježu. Tisti človeka čisto pomladi in ga napravi močnejega. Za takrat ga bom že jaz tudi preskrbel eno kupico.

PODLISTEK.

Kaj je novega?

(Piše Klepetalja).

(Koniec.)

Pa dam Mari tisti trak, oh dobro so Mari, dobro, en lep kos pečenke in pa oparjenih jabolk so mi dali zanj, Bog naj jim dajo dobro, pa se hitro poslovim od njih, ko sve se še tudi zmenili, kaj je novega po svetu. Pa še četrtnico vina so mi dali, dobrega, sladkega: ne pijem rada, pa takrat mi je dobro storilo. No, pa če oni gospod pridejo iz Maribora k meni na obisk, jim bom pa že pripravila kakšno četrtnico tistega boljšega za gospoda, saj vem, da so ga navajeni. Saj ni greh vino piti, še Noe so ga pili in sam Bog Sin v Kani Galilejski na svatovščini. Pa pijem četrtnico vina, in kaj mislijo gospod, kako je mladi svet pohujšan, menda vendar ne bom imela greha, da sem takšno hudobijo poslušala — tam pri okrogli mizi pri peči so sedeli fantje Tevžek, Francel, Tonče, pa stari kovač z očali, ki so jih že menda Matuzala nosili celo svoje življenje, pa še eden drugi deda so bili, ki jim jih pa ne vem imenovali, in Tevžek, ki je še-le reva iz plenic zlezla — koliko let pa ima, 28 do 30 — on jim je pripovedoval in jih učil, da ne smejo biti ponižni: „Ali nisi sam svoj gospod?“ jim pravi. „To me najbolj jezi,“ pravi, da naš ubogi delavec in kmet misli, da ni sam nič, tujec, Nemeč, ali nemčur, pa če ima denar, pa vse. „Poglejte te-le naše ljudi!“ pravi, „kako se jim hlačke tresejo in kako stiskajo klobuk pod pazduho, kadar govore z Ježem —

— **Revolucija v Mehiki.** Poročali smo že o revoluciji v Mehiki, ki se je pa razširila tako, da bodo morale posredovati ameriške Zedinjene države. Zedinjene države so na tistem nalašč netile revolucijo v Mehiki, da bi tako dobile priliko, polastiti se te dežele. Sedaj bodo Američani res zasedli Mehiko, da napravijo mir in da — ostanejo tam. Zedinjene države so podčlepe pod orožje 20.000 mož, ki se pošljejo na mehiško mejo. Dvoletni vojni ladji je odplulo proti mehiškemu obrežju. Kakor pa se poročajo, obstoji med Mehiko in Japonsko neka pogodba, po kateri je Japonska v slučaju, da Mehiko kaka velesila napade, dolžna, priti s svojimi čolami in vojnimi ladjami Mehiki na pomoč. Kako drzni so revolucionarji, se vidi iz tega, da je postal revolucionar Madero vashingtonskemu zastopniku velesil spomenico, v kateri jamči za življenje in lastnino v Mehiki bivajočih inozemcev, ako pridejo ou in njegovi pristaši do vlade.

Razne novice.

* **Izjave.** Z ozirom na to, da je bila zadnja porotna klop v Mariboru zelo napredno-posilinska, in z ozirom na okolnost, da urednik g. Rakovič še ta mesec izstopi iz našega uredništva, zdelo se nam je primernejše, da smo dve pravdi, ki so jih naperili liberalci proti nam, z izjavami na uvodnem mestu spravili iz sveta.

* **Iz Šole.** Nadučitelj je imenovan stalni učitelj Jožef Conč v Jarenini. Stalni učitelji, oz. učiteljice so poslali: na ljudski šoli v Kapeli pri Brežicah tamošnji začasni učitelj Jožef Jerše, na ljudski šoli v Jurklostru tamošnji začasni učitelj Andrej Gostiša, na ljudski šoli pri Sv. Marjeti v Rimskih toplicah tam. začasni učitelj Karol Drolenik, na ljudski šoli v Kamnici tamošnji začasni učiteljica Emilija Wach in Pavla Bazelj, na ljudski šoli v Ljubnem tamošnja začasna učiteljica Viktorija Zörer, in na ljudski šoli v Petrovčah tamošnja učiteljica suplentinja Marija Confidenti. Za okrajnega pomožnega učitelja za politični okraj Slovenji Gradec je imenovan začasni učitelj v Mariji Pušavi, Andrej Leskovek.

* **Iz politične službe.** Cesarški namestnik je imenoval narednika Miroslava Pleterska v Celovec namestniškim kancelistom pri okrajnem glavarstvu v Slovenjem Gradcu. Slučaj je nanese, da je imenoval narednika Pleterska obenem kranjski deželni predsednik za vladnega kancelista za Kranjsko.

* **Zalostni podatki.** Iz dosedaj znanih izidov ljudskega štetja se more razvideti, da pravzaprav kmečko prebivalstvo splošno povsod nazaduje. Mesta postajajo vedno večja, vasi pa vedno manjše. Velik del kmečkega prebivalstva se izseljuje v mesta in trge, da bi si lažje služil kruh. Da je tako upanje navadno goljufivo, je znano, kljub temu pa izseljevanje v mesta ni manjše. V takih razmerah je pričakovati, da bo izkazala statistika v nekaterih deželah komaj 50% kmečkega prebivalstva, med tem ko ga je bilo pred 20 leti povprečno še 60%. Treba je resno misliti, kako bi se omejilo izseljevanje kmečkega prebivalstva z domače grude, kajti brez močnega kmečkega stanu država nima zadostnih življenskih sil.

* **Orožne vaje v III. armadnem zboru** so se sledeče določile: Pehota in lovci: rezervisti dne 24. aprila do 6. majnika, nadomestni rezervisti: od 8. do 10. majnika, 22. majnika do 3. junija. Pehotni pionirji: 8. do 10. majnika; 22. majnika do 3. junija; kavalerijski pionirji 6. do 22. junija. Trdnjavski artiljerijski polk št. 4 in trdnjavski artiljerijski bataljon štev. 3: 24. aprila do 6. maja; 8. do 10. maja, 22. maja do 3. junija; 6. do 18. junija; 16. junija do 1. julija. Pionirski bataljon štev. 15: 1. do 13. majnika. Trenjska divizija štev. 3: rezervni podčastniki 1. in 28. majnik, 1. do 18. junija; rezervni poddesetniki in rezervni trenski vojniki: 8. do 28. majnika, 8. do 28. junija. Rezervni kolesarji vojniki pehote in manj izurjeni vojniki kolesarji, nadomestni rezervniki pehote in lovcev: 1. do 13. majnika; 24. majnika do 6. junija. Sanitetni oddelek št. 7, 8, 9 rezervisti in nadomestni

rezervisti: 3. do 15. aprila; 18. do 30. aprila; 1. do 13., 15. do 27. majnika, 1. do 13., 16. in 28. junija.

* **Ces. voj. vaje** se bodo vršile letos na ogrsko-hrvaški meji. Pri teh vajah se bo uporabila prvič neka novost, ki bi dobro služila v slučaju kake vojske v hribovitih ali gorskem svetu.

* **Naš prvi dreadnought** bo spuščen v morje dne 27. maja t. l. Ker pride pri tej priliki najbrže sam cesar v Trst in bo ondi zbrano vse naše ladjeve, bo gotovo tudi iz naših dežel odšlo veliko ljudi gledat ta slovesni in lepi prizor. Kolikor je dozdaj znano, bo naš prvi dreadnought imel 20.500 ton, turbinske stroje 25 do 26.000 konjskih moči, 12 topov kalibra 305 cm in 12 brzostrelnih topov kalibra 15 cm ter veliko 7 cm topov. Stolpi za velike topove bodo štirje, v vsakem po trije topovi.

* **Prestolonaslednik** nadvojvoda Fran Ferdinand je prišel dne 4. marca z družino na otoke Brioni. Na kolodvoru v Pulji ga je pozdravil namestnik prince Hohenlohe, zapovednik vojne luke admiral Ripper, in voditelj okrajnega glavarstva, dvorni svetnik grof Attems.

* **Vojvodinja Hohenberg** — nadvojvodinja. Govori se, da bo soproga avstrijskega prestolonaslednika, vojvodinja Hohenberg, imenovana za nadvojvodinjo.

* **Davek na vžigalico** je baje gotova stvar. Tovarnarji so se že sporazumeli s finančnim ministrom. Država kupi vse tovarne.

* **Kmet. družba.** Na občnem zboru štajerske Kmetijske družbe bodo slovenske podružnice zagovarjale predlog, da se da tudi ravnatelj slov. šentjurske šole glas v osrednjem družbinem odboru, kakor se je dalo to ravnateljem nemških šol. Nadalje se bo do zavzele tudi za predlog, da se poučuje na šentjurski šoli tudi vinarstvo, oziroma da se ustanovi v kakem drugem okraju posebna slovenska vinarska šola.

* **Cene živini** so na sejmu kladne živine v Gradcu dne 9. marca zelo padle. Opazilo se je, da so se cene pri nekaterih vrstah živine znižale celo za 10 do 20 K pri 100 kg žive teže. Na tem sejmu se je prodalo silno malo živine. Tega udarca za našo domačo živino je krivo meso iz Argentine, ki se ga je poslalo zadnji teden velike množine v mesto Gradec, Maribor, Ljubno, Dunaj in dr. Sedaj vidimo zopet, koliko škode napravi tuja živina in argentinsko meso našim živinorejcem. Zahteva kmečkega ljudstva naj bo, da se uvoz argentinskega mesa v avstrijska mesta prepove.

* **Osrednja zadruga** za vnovčevanje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru ima dne 20. marca 1911 ob 8. uri popoldne v prostorih „Kat. delavskega društva v Mariboru“, Flöbergasse 4, redni občni zbor. Razven volitev je tudi predavanje o živinoreji. Predava živinorejski inštruktor Fr. Kristof iz Ljubljane. Kmetje živinorejci! Udeležite se v velikem številu tega zborovanja, na katerem se bo izključno razpravljalo o povzdihi živinoreje. Pridite, zaupniki iz vseh župnij, da slišimo vaše želje in nasvete!

* **Osrednja zadruga** za vnovčevanje živine naznanja, da naj spodnještajerski živinorejci pošljejo naznanila o živini, ki jo imajo na prodaj, naravnost na Osrednjo zadrugo za vnovčevanje živine v Mariboru, Stalna ulica štev. 6, ki bo potem vse potrebno uredila.

* **Slovenska tiskarna** v Celju. Društvo Zveza slovenskih posojilnic je odložilo tiskarniško koncesijo pod pogojem, da se podeli ista zadrugi Narodna založba. Tudi več drugih prošelj za tiskarniško koncesijo je vloženi. Kako se to vjema z liberalnim kričanjem, da se je hotelo slovensko tiskarno uničiti?

* **Na pobegu.** Iz liberalne celjske Zadrugne zveze so začele izstopati različne posojilnice. Tako je izstopila posojilnica pri Sv. Tomažu, v Trbovljah in Pilstanju. Razlog bo pač ta, da je Zadruga zveza v Celju prizadeta na polomu Glavne posojilnice v Ljubljani. Celjska liberalna posojilnica (Nar. Dom) še vedno vstraja pri celjski Zvezi. „Nar. List“ jo vsled tega visoko povzdiguje ter jo hujska, naj ne da več vi-

narja za kak klerikalni zavod. Ker roka roko umiva, je seveda celjska posojilnica v Nar. Domu odgovarjala z velikim inseratom v glasilu liberalcev. Tudi ptujska posojilnica v Nar. Domu je še vedno pri celjski Zvezi!

* **Naše posojilnice** so sedaj, hvala Bogu, povsod vzorno urejene in vsled tega popolnoma varne in zanesljive. Zato pa je treba, ako bi se našel kje kak obrekovalni jezik, takoj brezobzirno nastopati. Kdor bi le dvomil ali sumnil nad varnostjo naših zavodov, tega zapodite takoj pred sodnijo, da ga zaprejo, najsi bo obrekovalec nemškutar ali liberalce.

* **Na Murskem polju** so liberalci, ki so dosedaj pri volitvah, zborovanjih in časnikih vedno hodili s celjsko Narodno stranko, začeli tej razpadajoči organizaciji obračati hrbet. Ker pa nečijo vstopiti v katoliško kmečko stranko, hočejo sedaj skovati neko spravno stranko, kjer bi klerikalci in liberalci živeli med seboj v objemu in ljubezni. Samo gospodarski program hočejo imeti. Stvar je napačna. Moč katoliškega in nekatoliškega prepričanja nimata nikdar istega gospodarskega programa, o tem so se pač že lahko muropoljski kmetje poučili na nekaterih liberalnih voditeljih. Liberalci pridigajo odiranje kmeta, katoliške stranke vzajemno podpiranje. Prepričani smo, da rojaki preporoditelja Slovenije v katoliškem smislu, rojaki kardinala dr. Misija ne bodo z zapuščeni liberalci ustvarjali verske brezbarvne organizacije.

* **Izseljevanje v Indijo.** V zadnjem času se je pogostejše pripetilo, da so se neimoviti ali malo imoviti avstrijski državljani podali preko Trsta v Bombay, iskat ondu kaj dela, ne da bi bili poznali ondotne posebne delovne razmere. V Indiji opravljajo največ obrtov ondotni deželani (rojaki), ki delajo izvanredno ceno. Troha evropskih delavcev, kateri dobe delo, so strokovnjaki, kakor strojevodje, mehaniki, elektrotehniki itd., ki pa morajo razven usposobljenosti v svoji stroki biti popolnoma vešč ne le angleškega, temveč tudi jezika tamošnjih deželanov. Glede malo služb te vrste se daje razven tega prednost britanskim (angleškim) državljanom. Uvažujmo ta dejstva, se mora friditi, da so nade avstrijskih državljanov glede dobave dela v Indiji neugodne.

* **„Kres“**, slov. kat. izobr. društvo v Gradcu vabi na veselico, ki jo priredi dne 25. marca 1911 v dvorani restavracije „Zum grünen Anger“, Leonhardstraße št. 3 ob 4. uri popoldne. Na vspehdu je petje, tamburanje, govor veleč. g. prof. dr. Hohnjaca, igra „Tri sestre“, prosta zabava. Vstopnina: Sedež: I. prostor 1 K, za člane 80 vin. II. prostor 70 vin., za člane 50 vin. Stojlišča po 40 vin.

Mariborski okraj.

Maribor. V soboto dne 11. t. m. se je ustrelil pri „treh ribnikih“ 19letni Vilibald Vollgruber, trgovski pomočnik pri trvdki Fontana. Umirajočega je prepeljal rešilni voz v bolnišnico, kjer je čez ½ ure umrl. Vzrok samomora neznan. — Ravno isti dan se je obesil dninar Jakob Kranjc, stanujoč v Jožefovi ulici 29, v tam nahajajoči se drvarnici. Bil je že dalje časa radi brezdelnosti ves potrt in vlada mnenje, da je povzročil samomor trenutek duševne omračenosti.

m Izpred sodišča. V ponedeljek, dne 13. t. m. je bil od porotnega sodišča v Mariboru obsojen na 18 let težko ječo morilec Klobasa, ki je začetkom januarja t. l. s sekuro zavrtno umoril posestnika Dan kota v Jarenini in ga oropal. Morilec, ki je doma iz St. Petra pod Sv. gorami, je živinsko dejanje priznal. Klobasa je bil tudi velik prijatelj šnopsa.

m Sv. Križ pri Mariboru. Občni zbor tukajšnjega Bralnega društva, ki se je vršil pretečno nedeljo, dne 12. t. m., je zopet pokazal, da je isto tudi v preteklem letu v polnem obsegu vršilo svojo dolžnost. Zlasti mladina je bila kaj marljiva v prirejanju shodov, poučnih kakor zabavnih, pa tudi v rabi društvene knjižnice. Iz odborovega poročila posnamemo, da je društvo lansko leto priredilo 12 poučnih shodov in 5 veselice s petjem in gledališnimi predstavami, ter ima na ta način v teku svojega 23letnega obstanka eno na vsestranskem delovanju najplodovitejših let za seboj. Dohodkov je imelo v preteklem letu 162 K 80 vin., stroškov pa 115 K 87 vin., tako, da nam preostane še v blagajni 46 K 93 vin. Društvo šteje sedaj 82 rednih članov, a lahko bi se to število gotovo še podvojilo, saj je članarina 60 vin. na leto, tako majhna, da jo pač zmore tudi najrevnejši. Križevčani, le oklepajte se vedno bolj, in držite se radi svojega Bralnega društva, katero naj vam bode, kakor je pripomnil poročevalec k sklepu svojega poročila, nekako skupno ognjišče, na katerem naj se vedno bolj ogreva in poživilja vaša ljubezen do mile naše slovenske domovine sploh, posebej pa še do svojega kmečkega doma. Novo sestavljen odbor nam je porok, da bo društvo tudi v bodoče marljivo delovalo. Občni zbor je bil dobro obiskan, do 100 ljudi. Z napeto pozornostjo so vsi navzoči sledili zanimivemu predavanju g. dr. Leskovarja iz Maribora, v katerem je kaj poljudno in razumljivo razpravljalo o političnih pravicah državljanov. Požrtvovalnemu gospodu doktorju iskrena hvala za njegov trud! Upamo in prosimo, da bi poučna predavanja imenovanega gospoda še večkrat mogli slišati!

m Zgornji Dupljek. Da je zgradba mostu pri nas neizogibna, o tem smo vsi ene misli. Toda kdo je kriv, da se ne sežida, o tem mislijo štajercijanci in liberalci drugače, kakor mi. Eden, ki bi rad izvedel, kje je resnica, se je vsled tega obrnil v Gradec, in dobil tam to-le poročilo: Štajerski deželni zbor je bil vsled dreganja slovenskih poslancev pripravljen, da-

Sem si pa šla v Ježovo trgovino po malo kofeta. O imajo zelo lušno, mlado prodajalko, ali kakor se po domače reče „lodenskega pozreta“, se je dalo včasih že kaj pokramljati z njo. Sem pa tudi oni dan malo kramljala, naenkrat pa pride, ko bi ga iz zrak vrgel, Ograjenšekov študent notri, tisti, ki študira za dohtarja, ker ni hotel dobro storiti in čisto pregrešno se je obnašal. Roko je dal „pozretu“, pa tikala sta se, pa gledala, pa smejala. Kaj sem pa jaz hotela, videla sem dovolj, prekrižala sem se, pa sem odšla. Taki, taki so mladi ljudje! Pa na „lodenskega pozreta“ sem še malo držala, a ljudje pravijo, da ga tudi ni nič prida, posebno gospoda, ki je nekaj študiral, ona bo to že vedela, bolj ko mi. Kaj je treba roko dajati pa smejati se takemu sprijenemu študentu. Če bi ga bilo kaj prida, dobro bi bil storil, pa gospod bi bil. Ze letos bi bili lahko veseli vsi skupaj na njegovi premiciji. Saj pravijo stari ljudje, če bi njegov rajni oče vedel, kakšen lump je, ker ni postal gospod, trikrat bi se v grobu okoli obrnil in na glas bi se razjokal. Kaj je treba materi solze pretakati pa denar zapravljati za njega. Saj iz njega ne bo nikoli nič prida, še z raztrganim cekrom bo beračil in za plotom bo cr . . . — saj pravijo: Kaj če bi bil tudi kak drugi gospod, takšen ni pri meni nič vreden. Seveda gre tudi v cerkev in se dela, ko bi molil, sem ga že sama videla, pa to kar iz hinavščine; zakaj pa potem z dekleti govori, če je res tako priden. Lump je, le meni verjemite! Glavo stavim, da ne bo nikdar nič iz njega. Babe so ga zapeljale, saj tako so mi

pravili ongov oče — no, pa ko bi se šele spoznal. Ko bi bila jaz z našim županom, jaz ga zaprem tako dolgo, da bi se v luknji izpreobrnil. Pa ti ljudje mu šele menda potuho dajejo.

Ko sem kofeta in pa še soli kupila, sem jo pa mahnila spet proti domu. Kaj pa oni gospod pravijo, kakšno sol je boljše kupovati, morsko zrnat ali štoknato? Mi je že marsikdo pravil, da je v morski mnogo nesnage in pa smeti, in da naj kupujem štoknato. Jaz pa pravim, Bog ne daj; kupujem že od nekdaj zrnat, pa še nisem poginila od njene nesnage. To je le sama prevzetnost, vse bi bilo rado le „nobel“ in po novem — ponižnosti ni. Kdo bi si še to skrb nalagal in štoknato sol kupoval. Pravijo, da je bolj okusna, ali, kakor rečemo, „apetitli“, pa to je larifari. Zrnata sol še nobenemu ni želodeca predrla. Pa njim, gospod, ko me obiščejo, bom že s tisto osolila, katero imajo rajši. Oni so pač oni.

Oh da, skrbi so skrbi; cele noči ne morem spati, kar mislim, jočem in premišlujem. Se jaz, ki grem vsaki dan v cerkev, in sem pobožna, nisem svetnica, čeravno ne vem, kake grehe bi kaj imela, kaj še-le potem drugi, ki niso tako pobožni in ne molijo toliko, ko jaz — posebno mladina. Svet se bo v hudobijo pogreznil.

Ko sem tako šla potem proti domu, sem še marsikaj zvedela, posebno od stare Osine Polonke, ki sem jo srečala; ona ve tudi veliko povedati. Pa nikar naj ne bodo preveč radovedni gospod, vse bodo prihodnjič zvedeli.